

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 217.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, SEPTEMBER 16th, 1930.

LETO XXXII. — VOL. XXXII.

Konferenca ameriških konzularnih uradnikov glede naseljevanja

Washington, 15. sept. Predsednik Hoover je sklenil, da se naselniške postave kar najbolj strogo spolnujejo, in da se naseljevanje omeji do skrajnosti, dokler traja gospodarska depresija v Zedinjenih državah. Da se pouči ameriške konzularne zastopnike, kako jim je treba postopati pri izdajanju viz in dovoljenj za prihod v Ameriko, je predsednik Hoover odredil, da se skliče vrsta konferenc, katerih naj se udeležijo ameriški konzularni uradniki. Konferenice se bodo vršile tako v Kanadi kot v Evropi. Zlasti ne bo pripuščen v Zedinjene države noben naseljenec, o katerem obstoji sum, da bi znal pasti v nadlego javni dobroteljski. V bodoče se bo zahtevalo od naseljenca, da pri vstopu v Zedinjene države dokaže, da imajo dovolj sredstev, da se lahko preživijo tekom sedanje gospodarske krize. V to svrhu je sklicana konferenca ameriških konzularnih uradnikov, da se jim razloži, kakšne ljudi smejo odobriti za vstop v Zedinjene države. Dne 26. in 27. septembra se vrši enaka konferenca v Stuttgartu. Te konference se bodo udeležili ameriški konzularni uradniki iz Francije, Nemčije, Švice, Avstrije, Češke, Švedske, Ogrske, Italije in Jugoslavije. Slične konference so sklicane za London, Varšavo, Winnipeg in Vancouver, Kanada. Glasom novih določil se bo število novih naseljenecv tekom leta znižalo za najmanj 75.000.

Redna seja

Dramsko društvo "Triglav" ima v sredo, 17. sept. svojo redno sejo v Knausovi dvorani. To je prva seja 1930 sezone, in je zelo važna, da so vsi člani navzoči. Naredil se bo program za tekočo sezono. Po seji sledi ples, Mrs. Makovec bo postregla z izvrstnim prigrizkom in vladala bo prijetna domača zabava.

Novi naročniki

Tekom preteklega tedna so se naročili sledeči rojaki na slovenski dnevnik "Ameriška Domovina": Maria Horvat, Jugoslavija, Jos. Čepek, Frank Avpich, Lawrence Pirš, Andrew Dekalish, Milan Valenčič in Frank Kaušek, Jugoslavija. Vsem prav iskrena hvala!

Vreme

335 oseb so odslovili od mestnih del. Maurice Maschke je pa še vedno republikanski bos in Vatro Grill je pa republikanski vladni vodja.

Kulturna društva

Prihodno nedeljo, 21. sept. bo zopet nekaj novega za slovensko naselbino v Collinwoodu. Kulturna društva priredijo banket v Slovenskem Domu na Holmes Ave. Kdor še ni vstopnice kupil, naj hiti. Obenem se prosijo vsi oni, ki imajo v prodaji tikete, da jih razpečajo do prihodnje sobote večer, oziroma vrnejo neprodane tikete. Cenjeni društveni bratje in sestre, sedaj se pokažite s svojo najboljšo močjo in zmožnostjo, da podpirate slovensko podjetje, kot je Slovenski Dom, ki je postavljen, da odgovarja našim potrebam. Kulturna društva pripomorejo mnogo za naselbino in za napredek, zato je želeli, da se odzovejo vsi naši Slovenci. Vstopnina je samo 75c. Prijazno vabi — Odbor.

Mestna vlada je odslovila od dela 335 mestnih uslužbencev v tej krizi

Sedanja republikanska administracija v mestni hiši je preteklo soboto precej povečala že itak akutni problem brezposelnosti, ko je kar naenkrat odslovila 335 mestnih uslužbencev, češ, da mesto nima denarja, da bi jih plačevalo. Odslovili so jih iz utilitetnega in javnega varnostnega urada. Baj se bo mesto s tem prihranilo \$400.000, ker je odslovilo omenjene uslužbence. Utilitetni direktor Krueger je odslovil 175 moških in žensk v oddelku za vodo in elektriko, nadalje 50 uslužbencev v oddelku za razsvetljavo. Izjavil se je, da so gotova dela sedaj izvršena in da se ljudi ne potrebuje. Varnostni direktor Barry je pa znižal število uslužbencev v uradih za nadziranje dima, v signalnem in prometnem uradu za 50 procentov. Vsega skupaj je bilo v teh oddelkih odpuščenih od dela 110 oseb. Nekateri so pa dobili povelje, da delajo 14 dni na mesec, dočim so bili doslej stalno zaposleni. Tako vidimo, da dake mesto najljepši vzgled, kako se odpravi brezposelnost, s tem, da ljudem vzame delo. Ako bo šlo to tako naprej, bodo kmalu na delu samo politiki. Republikanska vlada v Clevelandu prav pridno skrbi, da napredujemo — na praznih žepih.

Trije ubiti v avtomobilski dirki

Rafaela, Argentina, 15. septembra. — Tu so se vršile večeraj narodne avtomobilske dirke, pri katerih sta bila ubita dva moška in ena ženska. Voznik Fontana je zgubil kontrolo nad svojim avtomobilom, ki je zavozil v navzoče gledalce ob strani in povzročil nesrečo.

Smrtna kosa

Umril je v ponedeljek v mestni bolnici Mary Znidaršič, rojena Lavrič. Doma je bila iz Starega trga pri Ložu in je bivala tu 27 let. Bila je soproga dobro poznane krojača John Znidaršiča iz 60. ceste. Poleg soproga zapušča tri sinove, enega brata in dve sestri. Bila je članica dr. Srca Jezusovega. Pogreb se vrši v četrtek jutraj iz hiše založni na 1134 E. 60th St. pod vodstvom Fr. Zakrajšek. Preostali družini izrekamo naše globoko sožalje!

Ljudski shod

V ponedeljek, 3. novembra, se vrši v Grdinovi dvorani javni ljudski shod, pri katerem se bo govorilo o brezposelnosti, volitvah, kandidatih in enakih zadevah. Shod obeta biti največji, kar smo imeli še sličnih shodov v naselbini.

Listnina uredništva

A. P. — Cenjena! Kar se tiče ljubezni, vam urednik ne more dati pravega nasveta, ker ni v tem ekspert. Ako imate fanta rada, in če vas on ljubi, kar poročita se! Četudi starši oporekajo. Dekle, ki je staro 23 let, ne potrebuje dovoljenja staršev za poroko!

"Pep-Seekers"

Svoj prvi letni ples imajo v soboto dekleta, zbrana v društvu "Pep-Seekers." Ples se vrši v soboto, 20. septembra, v Grdinovi dvorani. Gotovo boste imeli lep večer, ako posetite to zabavo. Igral bo Johnnie Gribbons orkester. Pridite!

* Močan potres so doživeli v Korintu, Grška.

Ne sedijo več na drevesih, pač pa na šolskih klopih

Novo društvo ustanovljeno pod imenom "Ilirija" za S. D. Zvezo

V soboto, 13. sept. se je ustanovilo novo društvo, ki se je priklopilo k Slovenski Dobroteljski Zvezi. To je komaj en teden dni potem, ko se je ustanovilo zadnje društvo št. 55, o čemur smo že poročali. Novo društvo, in sicer žensko, si je nadelo ime "Ilirija" in je dobilo številko 56. To društvo so ustanovile članice, ki so prej pripadale k društvu Danica, in ki so želele, da bi imele svoje društvo po svojem mišljenju. In na ta način je postala Zveza za eno društvo bogatejša. Novo izvoljene urednice društva "Ilirija" so: predsednica Frances Turk, podpredsednica Frances Selan, tajnica in blagajnica Mary Zabukovec. Nadzorni odbor: Mary Dolenc, Leona Lukek in Josephine Zalokar. Društveni zdravnik je dr. J. M. Seliškar. Novemu društvu želimo kar največ uspeha, da bi bile članice agilne in delavne za Zvezo kot so bile včas, odkar so pristopile!

Roparska dekleta

Policiji je bilo tekom nedelje v dveh slučajih sporočeno, da so bile gotove osebe napadene od roparjev, in da so pri ropu pomagala mlada dekleta. Nekemu Wm. Sinjak, 2311 E. 7th St. so odnesli \$5.00 in uro, nekemu Kaminskemu pa \$45 in ostale dragocenosti, ki jih je imel s seboj.

Zastrupljena

11 letna Myrtle French je v mestni bolnici umrla radi strupa, katerega ji je dala njena mati dne 28. avgusta. Mati je istotako vzela strup in umrla že 31. avgusta. Predno je Mrs. French umrla, je povedala policiji, da se je zastrupila radi družinskih razmer.

VAZEN SHOD

Na željo več narodno zavednih in domoljubnih rojakov se pozivlje tem potom vse predsednike, tajnike in blagajnike naših narodnih domov, vse urednike slovenskega časopisa v Clevelandu, kakor tudi vse predsednike in tajnike naših društev in klubov jugoslovenskega naroda k posvetovanju, da se priredi splošen narodni protestni shod, na katerem se bo razpravljalo glede terorizma laške vlade, ki ga izvaja nad našim narodom v Primorju. Prelita je bila slovenska, nedolžna kri, in to obsoja ves kulturni svet, in kako ne bi mi tega obsojali! Posvetovanje se vrši v sredo ob 8. uri v S. N. Domu. To posvetovanje bo predprava za ljudski shod. Pridite vsi, ki ste vabljeni. Posvetovanje sklicuje Jugoslovanski klub.

Staro kolo

Policija je aretirala 23 letnega Harry Hellman, 809 E. 101. St. in ga obtožila umora. Polomilo se mu je avto kolo, katerega je začel na Lorain Ave., in W. 98th St., popravljati, ko je prišel mimo neki sitnež, po imenu Wm. Cummings, ki je sprva ponudil svojo pomoč, toda ko so mu pomoč prijazno odklonili, je postal siten, nakar se je začel prepri, tekom katerega je Hellman udaril Cummingsa po glavi tako, da se je slednji zvrnil na tla. Odpeljan je bil v bolnico, kjer je kmalu zatem umrl.

Terorist, osumljen kot morilec časnikarja Lingle, je bil aretiran

Chicago, 15. sept. Iz Londona, Kentucky, se poroča, da so tam prišli nekega Ted Gelsking, ki je osumljen umora chिकासkega časnikarja Alfred Lingle. Gelsking je znan terorist iz države Indiane, kjer je več let "posloval." Novica, da je bil prijel Gelsking, je razočarala vse, kajti doslej se ni še omenilo, da bi bil on v zvezi z umorom časnikarja Lingle. Toda policija trdi, da ima na razpolago dvanajst prič, ki so identificirale sliko Gelskinga, kot znanega chिकासkega ganeža, in ki lahko pri-sežejo, da je Gelsking ustrelil svoječasnega reporterja časopisa "Chicago Tribune." Gelsking je bil aretiran po zveznih in okrajnih oblasteh v Kentuckiju, ko so mu prišli na sled, da je "hijaker," to je človek, ki napada transporte opojne meste. Dobili so ga v bližini mesta Corbin, Ky., v trenutku, ko je hotel napasti truk, ki je vozil 2.000 pintov žganja. Po aretaciji, je izjavil, da se piše Robert Vickers iz Detroita, toda policiji je znano, da je ganež večkrat spreminjal svoje ime. Z njim zaeno so prišli še dva druga moška. Na vsak način pa je policija prepričana, da ima pravega človeka v rokah in da ji bo mogoče pred sodnijo dokazati, da je Gelsking pravi morilec časnikarja Lingle.

Veverice

Mnogo slovenskih jagrov se je podalo te dni na lov na veverice, ki se je odprl v ponedeljek 11. septembra. Zlasti v Madison in Geneva okrajih so veverice letos jako številne in debele. Kdor ne verjame, naj gre poskusiti.

Demokratska predsedniška konvencija se bo izjavila proti prohibiciji

Washington, 15. sept. Ko se zbere narodna konvencija demokratske stranke v letu 1932, da določi predsedniškega kandidata, tedaj je gotovo, da bo demokratska stranka kot del svoje platforme, postavila določilo, da se odpravi prohibicija v Zedinjenih državah. Demokratske državne konvencije v posameznih državah, ki pošiljajo največje število delegatov na predsedniško konvencijo, so že odobrile prohibiciji sovražno stališče. Teh držav je doslej dvajset, in se nahajajo na vzhodu, zapadu in severu. Južne države so pa še vedno solidno suhe, kot so bile vedno. Južni suhači, ki so v letu 1928 delovali za Hooverja, potem ko so radi Smitha izdali demokratsko stranko, so bili pri raznih volitvah poraženi, in iz tega se sklepa, da bo tudi iz juga prišlo več delegatov, ki so za odpravo prohibicije. Pravila, kot jih ima demokratska stranka, pravijo, da morata dve tretini delegatov glasovati za nominacijo predsedniškega kandidata, toda vse druge točke se sprejemajo z večino glasov. In dočim se je demokratskim suhačem v letu 1928 na predsedniški konvenciji posrečilo blokirati izjavo proti prohibiciji, pa niso tedaj mogli blokirati nominacijo Alfred Smitha. Vsa znamenja kažejo, da danes kontrolira demokratsko stranko Smith in Raskob, in da bosta povzročila, da bo v letu 1932 največja točka na programu demokratske stranke — Hooverjeva brezposelnost in prohibicija. Demokratski pričakujejo, da bo stotisoče republikancev glasovalo za demokratsko stranko, ako slednja adoptira proti-prohibicijsko stališče.

Suhači očitajo mokrim neslogo in spore

Washington, D. C., 15. septembra. — Metodistovski odbor za javno moralo je danes napadel razne mokraške stranke, katerim očita, da mokra stranka sama ne ve, kaj bi naredila za slučaj, da bo prohibicija odpravljena. Kaj želite? vprašujejo metodisti. In če odpravite prohibicijo, kaj boste nudili ameriškem narodu? Sami med seboj ste sprti, in prava anarhija bi zavladala, ako se odpravi prohibicija. Mokra stranka se pripravlja na temeljit odgovor.

Ameriške ječe so prava zdravišlica

Pittsburgh, Pa., 15. septembra. — Več jetnikov, ki so pred kratkim bili obsojeni in tukajšnje zapore, je prosilo sodnijo, da se jim podaljša njih termin v ječi, ker smatrajo, da so zapori v Pittsburghu prava zdravišlica. Nobene boleznij nimajo v tukajšnjih zaporih, in vsak jetnik, ki se nahaja v ječi nad trideset dni, pridobi na teži. Nad 800 jetnikov se nahaja v okrajnih zaporih tega mesta.

Iz Nemčije

Mr. Aug. Kollander, poslovodja potniške tvrdke John L. Micheli Co., nam pošilja prijetne pozdrave iz Monakovega, Nemčija. Poslal nam je tudi lep dopis.

Dobra rojaka

Ker se nista udeležila pikniške pevskega zbora "Zarja," sta darovala L. Kulovec in Chas. Vertovšnik vsak po \$1.00 za obrambo "Zarje." Lepa hvala!

30,000 Nemcev je proslavilo svojega in ameriškega narodnega junaka

Lep primer edinosti, narodne sloge in vstrpnosti so podali preteklo nedeljo Nemci v Clevelandu, ko so praznovali 200 letnico rojstva velikega nemškega moča, Frederick William von Steuben. Steuben je bil pruski častnik, in ko je slišal, da se vrši v Ameriki vojna proti Angležem za osvoboditev ameriških kolonij, je pohitel v Ameriko, in se je boril v vrstah ameriške armade proti Angležem. George Washington ga je imenoval za generala in je kot tak uspešno poveljeval v osvobodilni vojni ter mnogo pripomogel, da so se osvobodile Zedinjene države. Slavnost ob priliki 200 letnice njegovega rojstva, so praznovali Nemci po vseh Zedinjenih državah, in ena največjih teh slavnosti je bila v Clevelandu. Udeležilo se je 30.000 Nemcev. Omenjamo to, da pokažemo našemu narodu, kako globoko se nemški narod zaveda svojih sinov, kako jih časti, priznava, in da bi morali mi slediti v tem oziru nemškemu narodu, da priznavamo naše sinove, ki delajo za narod. Držimo se svojih običajev, načel in idealov, toda karkoli vidimo lepega pri drugih narodih, posnemajmo!

Tudi zamorci

Večina zamorcev glasuje vedno za republikance. Sedaj pa je nastal med zamorskimi pastori v Clevelandu velik boj, katerega namen je, zamorce prepričati, da letos nikakor ne volijo za suhaškega senatorja McCullocha, katerega — mimogrede rečeno — tudi vladni vodja Mr. Vatro priporoča — pač pa se agitira, in sicer jako uspešno, da zamorci glasujejo za Bulkleya, ki je moker in se je odločno izjavil zoper prohibicijo. Tako imajo republikanci zopet nov križ na svojih ramah.

Strup v obupu

25 letna Clara Doheny se je peljala večeraj s svojim fantom na sprehod. Spotoma sta se skregala in mlada Clara je izpilila steklenico strupa v obupnem trenutku. Prepeljali so jo hitro v bolnico, kjer so ji želodec izčistili, in Klarica bo morala še nadalje nositi življenske križe in težave.

Osem ubitih

Tekom pretekle nedelje je bilo v raznih avtomobilskih nesrečah ubitih osem oseb v državi Ohio, ranjenih pa nad 200.

Najlepši vrt

Naš ljubiti prijatelj Mr. Frank Suhadolnik, je dobil letos prvo nagrado, kar se tiče lepega domačega vrtnarstva. Časopis "The Plain Dealer" razpiše vsako leto lepe nagrade za one, ki se potrudijo, da imajo lep, domač vrt okoli hiše. Izmed 409 kontestanov, ki so se letos prijavili radi lepote svojih vrtov, je bil tudi Mr. Frank Suhadolnik, ki ima svojo prijazno domačijo na Chardon Rd., prav na vrhu hrička. Mr. Suhadolnik je poznan slovenski trgovec z obuvalom. Pred več leti si je zgradil lepo hišico na Chardon Rd., in po stari, lepi slovenski navadi jo obkrožil tudi z lepim vrtom. Sodniki, ki so sodili, kdo ima najlepši vrt v mestu, so bili sami izkušeni vrtnarski mojstri. Mr. Suhadolnik je dobil \$100.00 kot prvo nagrado, da ima najlepši vrt v Clevelandu. Mnogo sreče, Frank!

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 217. Tue. Sept. 16th, 1930.

"Enakopravnost"

Pod besedo "enakopravnost" razumemo dejstvo, da smo vsi enaki, da skušamo vsem ustreči, da se borimo za pravice, kot mislimo, da so te pravice naše, skratka, da damo vsakomur kar mu gre.

Seveda, staro geslo je, da niti Bog ne more vsem ustreči, kaj šele mi navadni smrtniki. Slovenke se ženijo z Italijani, Italijani streljajo Slovence, Nemci se bojijo Francozov, Francozi se bojijo Nemcev, samo Slovenec, Srb, Hrvat se ne boji — Italijanov. Namreč kdor je mož in ne požira svoje besede ob vsaki priliki.

Vi ste lahko, kar hočete biti, samo da se držite svojega principa, svojega prepričanja, pa ste spoštovani povsod. Mogoče ste v zmoti, mogoče smo mi v zmoti, toda geslo imamo, da se držimo svojega. Saj narava ni vsem podelila enakih zmožnosti, eni prej vidijo resnico, eni pozneje, toda končno jo ne uvidijo.

Toda kadar se človek stara, in po tolikih zmotah ne uvidi svoje budalosti, katero je počenjal v življenju, in kljub temu, namreč kljub budalostim, ne samo, da ne pride na boljše pot, pač pa zakolovratni na slabšo, tedaj se je treba prijeti za glavo, in sicer onemu, ki je zakolovratil, in onemu, ki opazuje kolovratneža.

Zadnjih 32 let, odkar izhaja "Ameriška Domovina" v metropoli slovenskih naselbin v Ameriki, to je, v Clevelandu, smo se držali neprestano gesla, da, dočim v družabnem ali verskem prepričanju, smo lahko vsak svojega mnenja, pa se zato vseeno razumemo, toda v političnem oziru pa smo bili vedno na stališču, da le skupno moremo napredovati. Vsako "tancanje" na tem polju je vsemu slovenskemu narodu v škodo.

"Ameriška Domovina" je od svojega postanka sem, pred 32. leti, bilo že ime tako ali tako, dosledno pripovedovala našemu narodu, da naj naši ljudje postanejo ameriški državljani. Dočim so drugi časopisi imeli to ali ono politiko, mi smo se držali ene — in ta je bila — postanimo državljani.

In ko so postali naši prvi naseljenci, naši očetje in matere, ameriški državljani v tej republiki, v metropoli, v Clevelandu, ameriški državljani, so se seveda pobrigali v prvi vrsti v tem, da so volili. In ameriška javnost je gledala, ne kako smo volili, sprva, pač pa, da smo sploh volili. In ker so naši prvi ameriški državljani volili in ne hranili papirja v svojem kovčku, so bili upoštevani.

In naši prvi slovenski pionirji v ameriškem državljanstvu kot n. pr. Boštjančič, Lausche, Travnikar, Posch, Jarc, Rošelj, Russ, Grdina, Mervar, pa še mnogo drugih, vsi so volili demokratični tiket, postali so demokratje, ker so uvideli po svojem dobrem pionirskem razumu, da je demokratiška stranka najbolj pripravna za naše ljudi, ker vsebuje načela in ima ideale, katerim smo najbližji.

Ni res, da ima vsaka stranka vse prav, moti se ena kot druga, toda vsaka stranka ima svoje gotove principe, načela, gesla, gospodarske in politične ideje, katerim morajo slediti pripadniki določene stranke. Naši slovenski pionirji so vsi brez izjeme prišli k demokratski stranki, ker so politično prevdarili, da je ta stranka najboljša za slovenski narod v Ameriki.

Trdi se od strani socialistov, da ni razlike med demokrati in med republikanci. Kdor to trdi, ta sploh ne ve zgodovine in običajev ter teženj ameriškega naroda. Moral bi iti še v politično šolo, naučiti bi se morali natančno vsega poteka zgodovine ameriške zemlje, narodnih običajev in zahtev, potem bi šele lahko tolmačil narodu, kako in kaj.

Po našem mnenju naš slovenski narod radi svoje iskrenosti, svoje zvestobe, svoje lojalnosti, svoje priprostosti, svojega delavskega položaja, ne more biti nič drugega kot ali demokrat ali socialist, namreč kar se tiče ameriškega političnega življenja. Da naš narod ni socialističen, mi temu ne oporekamo. Kajti nasilja, rdečih zastav in izrednosti ni nikdar upošteval.

Toda, da ponovno povdarjamo, ako bi morali biti Slovenci pripadniki kake politične stranke v Ameriki, bi morali biti demokrati ali socialisti. Da bi pa bili republikanci, pristajali največje blufaste stranke v Ameriki, ki je povzročila v enem letu, da je pet milijonov delavcev zgubilo delo, kljub temu, da je ustavljeno skoro vse naseljevanje v Zedinjenih državah, to more trdit le političen zmešanec, ki mu je — ali za dobiček od kapitalistov ali pa ima zmešane pojme. In to trdi danes "Enakopravnost," ko je njen urednik, Mr. Grill, postal varčni vodja republikanske stranke, pod kopitom razpitega bosa Maschkeja. In o tem, dragi rojaki in državljani, se bomo v prihodnjih tednih marsikaj pomenili. Le pazite na "Ameriško Domovino," ki vam bo tozadevno vestno, jasno, zvesto in čisto povedala vso resnico.

D O P I S I

Cleveland, O., — V nedeljo, dne ostala v trajnem spominu vsem, 14. septembra, je društvo Danica, št. 11, spadajoče k Slovenski Dobrodelni Zvezi, razvilo svojo novo zastavo. Slavnost je bila velepomembna in bo gotovo

blagoslov zastave. Po blagoslovu so se društva z godbo Bled na čelu uvrstila v sprevod ter odkorakala po Norwood Rd. na Carl Ave., in nazaj po Addison Rd., v Slovenski narodni dom. Na Carl Ave., je stal naš znani in priljubljeni rojak, Mr. Primož Kogoj, glavni tajnik Slovenske Dobrodelne Zveze, ki je vzel od sprevoda okoli šestdeset čevljev filmskih slik, ter s tem ovekoval to lepo prireditve, da jo bodo imeli priliko pozneje videti tudi oni, ki se je v nedeljo niso udeležili. Ko bodo slike izdelane, se bodo predvajale na raznih prireditvah Slovenske Dobrodelne Zveze.

V dvorani Slovenskega Narodnega Doma sta z lepimi in pomembnimi besedami pozdravila novo zastavo njen kum in kumica, Mr. Gornik, glavni predsednik SDZ, in Mrs. Makovec. Lep govor je imela tudi predsednica "Danice," Mrs. Katie Kogoj.

Zatem se je vršil sprejem novih članic, ki je bil nadvse lep in ki ostane vsem v nevenljivem spominu, onim, ki so ga videli, zlasti pa novim članicam, ki so bile ob tej priliki sprejete. Pogled na oder, kjer je stalo lepo število novih članic, je bil nadvse lep, kajti vse nove članice so imele v rokah velike šopke krasnega cvetja in rož.

Triumf vse prireditve pa je tvoril nastop brhkih deklet častne Straže, ki so nastopile v svojih krasnih in okusnih uniformah pod vodstvom svoje načelnice, Mrs. Albine Novak. Svoj krasen "drill" so izvajale ob zvokih godbe "Bled," kar je bilo privikrat, da so izvajale ob spremljevanju godbe.

V resnici razveseljivo dejstvo je, ko človek vidi, kakšna sloga vlada med clelandskimi rojaki, zlasti med člani Slovenske Dobrodelne Zveze, ki je zasnovana na tako širokogrudnih principih, kakor le malokatera slovenska podporni organizacija v Ameriki. Vsi vemo, da vsi ne moremo biti enakih misli, enakih principov in političnih nazorov, in to ve tudi Slovenska Dobrodelna Zveza, odnosno njeno vodstvo, ki obstoja iz razumnih, strpnih in dalekovidnih mož, ki ne vprašujejo, kakšni so tvoji politični in verski nazori, dokler si poštenjak in dokler

Vsem, ki gredo na obisk v domovino, svetujem, naj vzamejo črke s seboj in ne gotovino. Glede daril je najbolje, da se dajo v dinarjih, kar pa naši Amerikanci ne vedo in dajejo bankovce v dolarjih, kar pa ni prav, ker se menjava valuta.

Srčni pozdrav vsem!

John Intihar.

H KONCERTU G. SVETOZAR BANOVCA

Omenili smo že zaporedoma, da priredi G. Svetozar Banovec, najbolj odlični slovenski pevec, kar jih je poslala še mati domovina k nam v Ameriko, poslovljni koncert v naši metropoli, v Slovenskem Narodnem Domu, dne 21. septembra ob 8. uri zvečer. Ob tej priliki bo G. Banovec zapel med drugimi tudi pet kompozicij g. Ivan Zormanana, našega ameriškega pevača in glasbenika. Spodaj navedene pesmi je g. Ivan Zorman sam zložil in komponiral, in to bo nekakša nenavadna posebnost tega koncerta, ko jih bo proizvajal g. Banovec na odru. Tu podajamo besedilo pesmic g. Ivan Zormanana:

Pomlad

Potrkal je nekdo na okno, poklical pred durmi nekdo nekdo se je zvonko zasmejal, in kos je zažgole glasno.

Odpri! sem okno in duri, in glej, od neba blagodat! "Saj vem, da si težko me čakal!" je vzkliknila žarka pomlad.

In solnce in petje in cvetje je palo v puščavo srca, in v njem je spet bajno vzbrstela mladost in vsa radost sveta.

Spomin

Kje je tisti rajski čas, kje je lepi tvoj obraz! Šla si v doljni tuji kraj, prišla nisi več nazaj.

Srce bilo je gorko, ko sem gledal ti v oko, gledal tvojih lic nasmeh in ljubezni žar v očeh.

In spomin na krasne dni v zvestem srcu mi živi; v duhu gledam solnčni svet, prešlih let ljubezni cvet.

Pesem starca

Vsa siva že je moja brada, in noga stopa že nerada; ni bliska, ognja več v očeh, bolj klavrn že je moj nasmeh.

Naš mladi svet se mi umika, propasti sem mu bedna slika; ko zorno dekle me uzre, s prešernim smehom mimo spe.

A kadar se pomlad približa, otresem starosti se križa. Noči pomladnih rosnih cvet spomin nekdanjih je deklet.

In duh mi splava v rajske čase, ko sem objemal divne stase, v ljubezni zopet sem bogat, v razkošnih mislih čil in mlad.

Ladje bele, ladje lepe ... 1918

Ladje bele, ladje lepe, ki krasite ocean, kaj prinesle ste iz dalje v svetli, varni naš pristan?

Ste prinesle nam pozdrave naših fantov, v noč pojoč, ali glase zadovoljstva tihih, srečnih gorskih koč?

Glase žalne smo prinesle, plač in bolni krik rodu, ki mu cvet sokolov drznih spava v grobnem večnem snu...

A prinesle smo i glase silne volje in moči,

neupogljivosti, ponosa: vestnika srečnejših dni.

Nekje v Franciji

Fantje so se zbirali, daleč tja čez hrib in plan, daleč — na francosko stran.

Fantič moj odhajal je, roko mi podajal je, tih in nem me je objel, v solzah tih in nem odšel.

Žalostno sem plakala, hrepeneče čakala,

Lea Fatur:

NAJSTRAŠNEJŠE

Pripovedovali so si. V prijetnem zatišju, pri gorki peči. Pripovedovali kaj je doživel vsak najstrašnejšega v vojski. In je povedal Selanov, kako mu je bilo grozno, ko je moral naravnati top v svojo lastno hišo. In je povedal Hrovatin, kako ga je bilo groza, ko je iskajoč v temi kritja pred granatami, našel jamo in zlezal vanjo, zaspal v njej in videl drugo jutro, da je ležal med samimi kosci človeškega trupla; in je povedal mladi pater, kako mu je bilo strašno, ko je prišel kot mlad vojak na fronto in je moral skozi jarek, poln vode in je stopal in se zavaljal ob nekaj trdega, a je spoznal drugo jutro, da je hodil po mrličih. Tedaj se je oglašil tudi Kačar in pravil:

Strašno je vse to, kar pripovedujete in še mnogo strašnejšega smo doživeli, ko so kopale granate mrtve iz jam in metale njih kosti nam v obraz. Pa to so bili ljudje, ostanki nam enakih in vedel si, da te razdrobi lahko vsak hip granata, pokosi krogla ali sablja — to je pač vojaska smrt. Groznostja kakor ta, se meni zdi smrt od ostudne golazni. Vsi veste, kako strašna nadloga so nam bile v vojni podgane. Kako so nam sledile trumoma, z naglimi koraki in lakomnimi očmi! Povsod okoli trenja jih je bilo na tisoče, plezale so na vozove, zagrizle se v naš kruh, onesnažile moko, naježale meso, obgrizavale konserve, telečnjake, škornje, obleko. Po jarkih in kavernah so nam postale verna družba. Za grizljaj kruha si se moral boriti s podgano ... Hujši kakor Lah in drugi sovražniki nam je bila ta nadloga. Vojak sem bil, pogumen — pa me ni sram povedati, kako sem se tresel pred podganami. Ležal sem v kaverni pod sv. Valentinom. Več noči smo stali v jarku in tako nismo ogledovali, kaj je v kaverni, ko smo pocepali na smrt trudni po tleh. Ne vem, kako dolgo sem spal. Sanjalo se mi je, da lovim veverico, a ona mi skoči na glavo, me grize ... Prebudim se ... V kaverni je bil jutranji svit — pa zagledam podgano, ki mi sedi na prsih, brusi zobe in se poganja v skok. In okoli muhe, po meni in tovariših polno podgan. Ta na mojih prsih se mi je zdel njih voditeljica. Vedel sem: če bo zapiskala, bodo skočile vse name, izgrizle mi bodo najprej oči, kakor mrtvim konjem ... Groza, ki se me je polastila, mi je otrpnila ude. Nisem mogel ganiti; zdelo se mi je, da preživljam celo večnost ... Klicati sem hotel tovariše, pa nisem mogel odpreti ust ... Spomnil sem se mnogih povesti o jetnikih, ki so jih ogledale podgane do bele kosti in prosil sem Boga, naj pošlje vendar granato, ki bi me raznesla. — Tisočkrat boljša smrt, kakor če te umori podgana ... Zlobna žival na mojih prsih mi je postajala vedno večja — to ni bila več podgana, to je bila mačka, ki se pripravila, da me zaduši ... Zdal je zapiskala ... Po meni je gomazelo polno nog, stud se je bližal mojemu obrazu ... Tedaj se je stresla stena kaverne! — Granata! Skočil sem kakor elektriziran po koncu, grde živali so odskočile, pa so se mi skušale zagriziti v noge. Segel sem po nožu, klical tovariše in bili smo se s podga-

kdaj prišel bo dragi spet, ljubico vesel objet.

Čakala sem dan na dan, čakala sem, ah, zaman: v boju dal je srčno kri, v sveti zemlji zdaj leži.

Ptice mlo mu pojo, lepe rože mu cveto, zaljšajo moj dragi grob, mojega srca pokop.

Vsako noč zdaj čujem glas: "Pridi, ljuba, k meni v vas! V hladu daljne zemljice čakam zveste ljubice."

nami, rečem vam, bili ... Cela kopa jih je obležala pri naših nogah. Druge so bežale iz kaverne in šele tedaj sem spoznal, koliko jih je bilo, lahko bi nas bile uničile. Ta dogodek mi je tako pretresel živce, da se nisem upal zaspati, če ni bil kdo na straži.

Doživel sem pa še hujšega in takrat so mi osiveli lasje in mi je ostal v obrazu izraz groze:

Ob cesti, po kateri smo vozili in dobivali provjant, je obširna jama. Večkrat nam je služila kot zavetje. Neko noč sem opremiljal po tej cesti tren. Vse je šlo brez najmanjšega šuma, a vendar so nas iztaknili Lah. Granate so jele sikati in treskati — pred nami, za nami. Tipali so topničarji in dotipali so nas. Granata je izkopala jamo pred prvim vozom, drobci so ranili konja. Našli so nas! Iščimo si kritja. Vozove smo pustili tesno ob hribu in zbežali v jamo. Pravijo, da je v tej prostorni jami zakopanih mnogo dragocenosti, nihče jih še ni našel. Jama je zelo zračna, svetloba prihaja od vhoda, ki je visok kakor navadna vrata. Na stenah je polno nekakega jamskega mahu, od stropa visijo skale, kakor da se bodo vsak hip odtrgale in te zmastile. Poiskali smo si ležišča in kmalu zaspali, dasi je treskalo in vse treslo. Hapi spenja je vojaku največja slast, zato zaspajo tudi pred topovim žrelom, saj je preutrujenost od dolgega brezspanja hujša kakor smrt.

Zaspal sem. V spanju sem čutil, kakor da se plazi nekaj mrzlega po meni, v spanju sem se spomnil podgan — odprl oči in čutil, kako mi je oledenela kri. ... V svetlem jutranjem svitu sem zagledal gada, ki se je vitičil na mojih kolenih in zibal glavo, kakor da išče. In poleg mene je ležal drugi, ki se je tudi premikal, kakor da si išče ugodnejšega prostora, ležal je ravno med menoj in praporščakom. Ako bi se genil praporščak ali jaz, bi ga žival pičnila ... Obrnil sem oči in videl, da tudi praporščak čuje, da pozna nevarnost, pa se ne upa geniti.

Ob nogah se je plazilo mrzlo in gladko. Prihajalo do kolen, se kopčilo tam in vzdignilo glavo — vedno višje ... Trije gadjji životi so nihali nad menoj, tri grde pošastne kačje glave so škilile z poševnimi zlobnimi očmi name, trije kačji jeziki so sikali iskaje po zraku ... Meni je zastajalo srce, po čelu mi je stal leden pot ... Vsak hip sem pričakoval, da vsekaj vame tišči strašni zobje in nisem se smel geniti, že radi sosedu ne, če bi že hotel izpostavljati sam sebe taki nevarnosti. Koliko časa so premišljevale in ugibale te pošasti, ne vem — večnost ne more biti daljša, kakor je bil čas od jutranjega mraka do dneva. Kako sem pregledal v hipu vso svojo preteklost, jemal slovo od svojcev in čutil sramotno bridko, da mora vojak, umreti od kačjih pikov.

Ah! Senca se je dvignila, gadi so obrnili svoje glave, zasikali glasneje. Naš podčastnik je vstal in hotel iz jame. Na srečo je slišal sikajoči glas, se ustavil in v trenutku spoznal položaj. Pokimal nama je in segel po dolgi palici, ki je ležala v jami, zamahnil — in kače so odletele vsled silnega udarca v drugo steno. Skočila sva s prapor-

RADIO PROGRAMI

Za sredo, 17. septembra
WTAM

A. M.
6:30: Sign on.
6:31: Sun.
7:15: Silverberg Trio.
7:30: Cheerio (NBC).
8:00: Morning Melodies (NBC).
9:00: National Home Hour (NBC).
9:30: Patty Jean's Chat.
9:45: WTAM Physical Culture Hour.
10:00: Blue Streaks (NBC).
10:15: Radio Household Institute (NBC).
10:30: Annabelle Jackson, pianist.
10:45: Charles W. Reed, baritone.
11:00: Jolly Four.
11:30: Morning Madrigale.
P. M.
12:15: Madeline Sirene, contralto.
12:40: Pat and Alice.
1:00: Tal Henry's New China Orchestra.
1:30: Noonday Melodies.
1:45: Playlet.
2:15: Gene Carr, baritone.
2:30: Mobiliy Concert (NBC).
3:00: Baseball Game—Cleveland vs. Washington.
5:00: Black and Gold Room Orchestra (NBC).
5:15: Meditation.
5:30: Organ Processional Hour.
6:15: Martin Provensen, basso.
6:30: Dauby Tree Talk.
6:45: Five Radio Luminaries (NBC).
7:00: Cleveland College.
7:30: Spang Bakers—Gene and Glenn.
7:45: Mobiliy Concert (NBC).
8:00: WTAM Players.
8:30: Midweek Revels.
9:30: Coca Cola Program (NBC).
10:00: Louis and Gene's New China Orchestra (NBC).
10:15: Uncle Abe and David (NBC).
10:30: Isabelle Razzano, soprano.
10:45: Nell Steck, harpist.
11:00: Tal Henry's New China Orchestra.
11:30: Midnight Melodies.
A. M.
12:15: Isham Jones' Golden Pheasant Orchestra.
1:00: Sign off.

WHK

A. M.
6:30: Radio Revue.
7:30: Morning Devotions.
8:00: Something for Everyone (CBS).
8:30: Burlesque Broadcast.
8:45: Morning Moods (CBS).
9:00: Crooning Strings.
9:30: Musical Portraits.
9:30: Julia Hayes.
10:00: The Girl Friends.
10:15: Dr. Florence E. V. Blodgett.
10:22: Ken Carr—Tenor.
10:45: The Time Topper.
10:55: The Smokers—Ira Bailey Allen (CBS).
11:00: Ethel and Harry.
12:30: Manhattan Towers Orchestra (CBS).
P. M.
12:30: Harry Tucker's Orchestra (CBS).
1:00: Syncopated Silhouettes (CBS).
1:30: Columbia Little Symphony and Soloist (CBS).
1:55: Health Talk—Dr. Winfrey.
2:00: Housekeepers Chat.
2:20: Columbia Ensemble (CBS).
2:30: World Book Man.
3:30: Musical Album (CBS).
4:00: Meditation.
4:30: Footnotes (CBS).
4:45: The Book Man.
4:45: Messenger Boys.
5:45: Review Current Events.
6:01: Public Auditorium Organ—Vincent Percy.
6:25: Raybestos Sport Flashes.
6:30: Forban's (CBS).
6:45: Rahala's Cherry Pickers.
7:00: Manhattan Moods (CBS).
7:15: Manhattan Moods (CBS).
7:25: Raybestos Radiogram.
7:30: Forty Fathom Trawlers (CBS).
8:00: Gold Medal Fast Freight (CBS).
8:30: La Palma Smokers (CBS).
9:00: Voice of Columbia (CBS).
9:30: Crystal Slipper Orchestra.
10:00: Seth Barker's Singing School.
10:30: Slumber Hour.
11:00: Rubberneck Man.
11:01: Bert Lowry's Orchestra (CBS).
11:30: Nocturne.

WJAY

A. M.
7:00: Morning Melodies.
7:30: Wurlitzer Morning Greeting.
8:30: Mail Man.
9:00: Three Musketeers.
10:00: The Show.
11:30: Starr Piano Program.
11:45: The Housekeeper.
P. M.
12:30: The Song Rambler, (Rocky Austin).
12:15: Jazz Potpourri.
1:15: Organ Moods.
2:15: The Soothing Singer (Georgene Gordon).
2:30: Lyric Troubadors.
3:00: Lorain Serenade.
4:00: Roadway Lights.
4:30: Four Feet of Melody (Kathleen Sullivan).
4:45: George Olsen, Victor.
5:00: Cleveland Parade.
5:30: Musical Gems.
5:45: Starr Piano Program.
6:05: Merchants and Consumers.
6:35: Sign off.

ščakom na noge in zagrabila nož. Pravočasno! Gadjje so se pobirali, se dvigali, se postavljali na rep, skakali ... In glej! Kaj je jama polna kač? Od sten, iz tal, se je vilo, plazilo, sikalo, skakalo ... Bežali smo iz jame, strašne živali za nami — in še danes ne vem, kako smo se rešili iz onega pekla. To je bilo najstrašnejše v mojem življenju.

NAPRODAJ ALI SE ZAMENJA

najfinjši prostor da gradite privatno hišo. Lot je 120x 220 na Lloyd Rd, prva cesta od Lake Shore boulevarda. Lepa drevesa, cvetlice. Lot je cenjen od Cleveland Trust banke na \$10,000. Oglasite se pri lastniku

N. NACHTIGAL

6221 St. Clair Ave.

Tel. HENDERSON 0794

V najem

se da hiša sama za sebe, 5 sob, potem pa tudi stanovanje, štiri sobe, zgoreje. Poceni rent. — Oglasite se na 1415 E. 51st St.

(217)

Anton Stražar:

OGLARJEV SIN

Pripoved iz davnih dni.

Poglar, ki je bil izredno dobre volje, je vodil svojega slugo nekoliko proč od votline na malo tratino pod košati starodavni hrast; tamkaj sta sedla. Poglar je vzel izza pasa malo čutaro z vinom; najprej je sam pil, a nato dal Matevžku.

"Kar bom sedaj tebi pripovedoval, še nisem nikomur v naši družbi povedal. Torej, poslušaj me, da boš vedel, komu služiš!"

Že je minulo devet let, kar sem poglar.

Moje rojstno domovanje je od ukaja daleč, daleč proč. Sem bogatih staršev sin. Moj oče so bili konjski kupec, gostilničar in velik gruntar. Izmed vseh otrok sem bil jaz najbolj bister, zato rej so me z desetim letom poslali v šolo k slovečim frančiškonom. Tamkaj sem bil osem let, a nato sem odšel na visoke šole v nemški Gradec.

Ni se mi slabo godilo v Gradu; za denar nisem bil nikdar v stiskah, učil sem se tudi lahko, zato mi je preostajalo tudi prostega časa. S prijatelji sem pogostoma zahajal v gostilno k "Črnemu orlu."

V tisti gostilni je bila tudi natakarica Slovenka; lepa Tončka so ji rekli. V Tončko sem se prav kmalu do ušes zaljubil. Pa baš ta ljubezen je bila zame ne sreča.

Okrog moje ljubice se je začel smukati tudi sin nekega graščaka, prav tako visokošolec.

Jaz sem svojo ljubico prav na kratko prijel: "Tončka, ali ljubiš mene resno ali me imaš le za norca?"

Lepa Tončka je zajokala pri teh besedah, pa mi povedala, da se ji ta ošabnež samo vsiljuje. Vedel sem zadosti, pa tudi sklenil ob prvi priliki z njim obračunati.

To priliko sem dobil še tisti dan na večer. Znova smo se tovariši zbrali skupaj in sam zlo dej je prinesel med nas tudi tega vsiljivega grajskega sina. Morda bi bil jaz nekako potrpečljiv, pa se je ta mogočnejši takoj, ko nam je začela streči Tončka, začel tako nedostojno obnašati proti dekletu, da je v meni vzkipe la kri.

Vstal sem izza mize, pa sem pozval fanta, naj miruje in naj se spodobno obnaša. Tudi gizdalin je skočil s svojega sedeža, češ:

"Kdo si ti in kdo sem jaz?"

"Bodi, kar hočeš! Ne trpim, da bi bil tako vsiljiv. Vsi smo ljudje. Kaj pa misliš, da si ti?"

Rekel sem mu zadosti. Spreletavati so ga začele kar barve; pograbil je svojo kupico z vinom, pa mi jo zalučil naravnost v obraz!

Takrat pa sem planil vanj in ga podrl na tla. Bil sem tako razburjen, da se nisem niti zavedal, kdaj sem ga sunil z bodalom v prsi. . .

Po tem pleljanju sem zbežal ven. Le toliko se še spominjam, da sem videl še enkrat svojo lepo, tako nesrečno Tončko.

V naglici sem v svojem stanovanju pobral še nekaj svojih vrednostnih stvari, nato pa izginil iz nemškega Grada.

Skoro mesec dni sem se tako potikal sem in tja. Denar mi je že skoro pošel, pa so me noge zanesle kot tebe v ta Krokarski gozd med roparje.

V tem času sem se oglašil tudi enkrat na svojem domu: vse je bilo že izpremenjeno. Oče so med tem že umrli in brat je sedaj gospodar. Takrat je živela še dobra moja mamica. Njej sem vse povedal, tudi to, kje da sem sedaj. Jokala se je nesrečnica in meni je bilo hudo. . .

Poglar je vstal in odhajal, sledil mu je tudi Matevžek, ki ga je pomiloval zaradi njegove nesrečne usode.

Novi poglarjev sluga in sel se je kmalu čisto udomačil v tej ne baš poštenu družbi. V kratkem so mu bili znani vsi člani, kakšnega značaja je kateri. Sleherni dan so imeli svoja opravila. Nekaj jih je odšlo po bližnjih in daljnih krajih, da so poizvedovali, kje se bo dalo kaj opletni, dobra polovica pa jih je vedno prežala v Krokarski šumi na bogate trgovce, ki jih je pot zanesla po tej nesrečni poti. Ako so se taki nesrečni potniki zlepa udali, so jih pustili dalje proti primerni odškodnini, če so se pa kaj upirali, so jim vse pobrali, pa še koga preselili na oni svet.

Siromakom niso storili nič žalega. Na poglarjev ukaz so jih še pogostili in jim dali denarja.

"Jutri zarana boš odšel na Plečavski grad; izdajaj se tam za vrtnarja, pa ostani tam nekaj dni, da boš vse pregledal, nato se vrni, pa bomo skupno obiskali tega graščaka ter mu nato prezračili njegovo bogastvo. Glej, da vse v redu opraviš. Tretina vsega bogastva bo tvoja. Zanesem se nate!"

Zgodaj naslednjega jutra je odšel Matevžek, opravljen kot popotni rokodelcec proti Pečavskemu gradu. V njegovi mladi glavi je rojilo stotero in stotero misli. . .

IV.

Grad pečavski je bil dobrih osem ur oddaljen od roparskega skrivališča. Toda Matevžek je hodil počasi in daleč naokrog; to pa zavoljo tega, da se je znova naužil krasnega razgleda in lepih krajev. Kajti v Krokarski šumi je bilo enako zanj kakor ujetemu ptičku v kletki, čeprav je imel vsega v izobilju; gozdno življenje brez poštenih in prijaznih ljudi ni bilo v skladu z Matevžkovim mišljenjem.

Ko je tako stopal po poti in užival božjo krasoto, je na večer prišel v večjo vas. Krenil je v gostilno. Najprej je poverjal, a nato je obsedel še v gostilni pri merici vina in se razgovarjal s pivci. Ti so ga izpraševali, odkod je in kam je namenjen. Povedal jim je, da je izpučen vrtnar in da se namerava oglašiti pri pečavskem graščaku.

Od gostov je zvedel, da bo prihodnje jutro prišel h gostilničarju prijazni pečavski graščak in da mu še niti peš ne bo treba hoditi v grad.

Že zelo pozno je tisti večer odšel k počitku Matevžek, zato je kaj kmalu trdno zaspal.

Kakor bi se nanovo prerodil, tako svež je bil Matevžek, ko je vstal naslednje jutro. Baš je zajtrkoval, ko se je oglašil v gostilni pečavski graščak s svojo lepo hčerko Emilijo, ki mu je bila od vseh otrok najljubša in je spremljala očeta povsod.

Brhki Matevžek se kar ni mogel nagledati grajske hčerke, 18 let stare Emilije, ki je bila daleč naokrog priljubljena zaradi svoje prijaznosti.

Mladi popotnik je vstal in je spoštljivo pozdravil graščaka. Graščaku je ugajal brhki mladenček, pa ga je vprašal, odkod in kam.

Prav zadovoljen je bil graščak, ko je zvedel, da je mladi fant vrtnar, češ:

"Imamo sicer že vrtnarja, ki pa je že zelo star. Torej si nam prav dobro došel, ako greš z nama."

Matevžek pač ni pomišljal, nego se je prav lepo zahvalil za lepo službo. Na graščakovo povabilo je sedel na voz in so se odpeljali proti gradu.

Stari grajski vrtnar Boltežar kar ni mogel prehaliti svojega novega mladega vrtnarskega pomočnika. Kako je bil prijazen in priden, pa kako se razume na vsako vrtnarsko delo! Le to ni šlo staremu vrtnarju v že osivelo glavo, da se je vedno sukala okrog mladega vrtnarja grajska hčerka Emilija. Pa kako sta po domače kramljala, kakor bi si bila že od nekdaj znanca in prijatelja.

Bilo je osmi dan, odkar je Matevžek vrtnaril v gradu.

V lepem grajskem vrtu je bil baš sam Matevžek in plel cvetlice v cvetličnjaku, ko je prišla zopet k njemu Emilija. Matevžek ji je velel sesti na malo klopi; ozrl se je okrog, če ni morda kje kak nepoklicanec. Ko se je prepričal, da ni nikogar v bližini, ji je povedal, kdo ga je poslal v grad in kako namerava speljati roparje v past.

Mladenka se je na vso moč prestrašila ob tej vesti, pa Matevžek jo je znal takoj pomiriti ter ji je dal navodila, kako se bodo ravnali, kadar dobijo roparski obisk. Zaključil je svoje pripovedovanje:

"Jaz bom itak prišel zopet naprej in vse potrebno uredil. Morali pa boste mene v vsem ubogati."

Naročil je še Emiliji, da pred njegovim hitrim odhodom ne sme o vsem tem ničesar nikomur omeniti. Šele ko njega ne bo, naj o tem obvesti očeta.

Še isti večer je šel Matevžek nazaj k roparjem v Krokarsko šumo.

V.

Roparski poglar je že zelo težko pričakoval svojega sla. — No, deseti dan se je Matevžek vendarle povrnil.

Odšla sta s poglarjem takoj proč od vseh drugih; tamkaj pa je prekanjeni Matevžek seveda po svoje prirojeno pripovedoval:

Da se je v gradu samo zavoljo tega tako dolgo zamudil, da se je dodobra spoznal z grajskim čuvajem, ki spušča dvigalni most pred gradom. Da je pečavski grad mogoče napasti le po tem mostiču in da je pred gradom pred glavnim vhodom globok jarek, a od treh drugih strani visoko zidovje in od zadnje strani še strmo skalovje.

Poglar je bil zelo zadovoljen s tem poročilom in je vprašal:

"Ali se je zanesti na čuvaja?"

"Brez skrbi, kajti ta čuvaj je silno lakomen na denar, poleg tega pa sta si tudi v vednem sovraštvu z oskrbnikom. Dodelala sva se pa tako: Mi pridemo ponoči pred grad, jaz bom šel naprej, pa trikrat zaskovikal kakor sova. Mostič bo padel čez jarek, a potem grem jaz prvi, vi pa za menoj. Kajne, da sem vse dobro pripravil?"

Poglar je bil na vso moč zadovoljen s to novico. Velel je poklicati k sebi več kot polovico ljudi, pa samo najspretnjših. Po kratkem posvetovanju so se domenili o vsem potrebnem in se pripravili za napad, da odjahajo proti večeru s konji na rop.

Zelo temna noč je bila. Okoli polnoči je grajski čuvaj začel skovikanje sove; to se je ponovilo trikrat.

Seveda so bili že vsi grajski pripravljeni na ta prihod. — Krepi in dobro oboroženi grajski hlapci so čakali na obeh straneh glavnih vrat na roparje.

Kakor so bili domenjeni, je prvi prišel po mostičku vodnik Matevžek, a nato so se previdno približali ostali roparji.

Brez posebnega rvanja in velikega truda so bili v kratkem vsi povezani in odvedeni v globoke grajske ječe.

Takoj v prihodnjem jutru so priredili roparskega glavarja pred graščaka. Poleg je bil tudi Matevžek.

"Nesramni izdajalec!" ti dve besedi sta bili prvi, ki jih je izpregovoril poglar.

"Motite se, jaz nisem izdajalec! Ampak vas resnično ljubim in vas hočem rešiti iz tiste- ga življenja, ki ni za vas. To boste sami videli!"

Zelo začuden je postal pri tem odgovoru ujetnik, a Matevžek mu je hitel pojasnjevati položaj.

Nato so se grajski domenili, kako bodo polovili ostale roparje.

Že prihodnji večer so grajski z zvijačo prijeli še ostale roparje v zloglasni Krokarski šumi.

Pobrali so s seboj tudi njihovo ogromno naropano premoženje.

Zamišljeno je sedel stari oglar Matevž pred Gabronovo hišo, kamor se je preselil s svojo hčerko Zaliko kmalu zatem, ko je odšel njegov ljubljani Matevžek v širni svet.

Njegova ljubljanka ga je prišla baš klicat k obedu, ko sta v daljavi opazila več jezdecov.

Ti so kmalu dospeli do njiju. Mladi brhki jezdec je prvi skočil raz konja ter veselo zaklicel:

"Bog vas živi, oče, in sestrice Zalika!"

Tudi ostali jezdeci so že razjezdili ter ju pozdravljali. Zraven je bila tudi brhka grajska hčerka Emilija; ta je začela odlagati dragocena darila za očeta in hčerko.

Obadva se kar nista mogla načuditi vsem tem lepotam.

To so oče, sestra in vaščani z začudenjem poslušali, ko jim je Matevžek pripovedoval svoje doživljaje.

Med oglarjevimi obiskovalci sta bila tudi pečavski graščak in bivši roparski poglar, ki je bil že grajski oskrbnik.

A največje presenečenje je še prišlo. Stari oglar je kar zijal od začudenja, ko je zvedel, da bo njegov dobri sin postal grajski zet, in da bosta z njim odšla tudi presrečni oče in Zalika.

Na gradu so kmalu zatem obhajali veselo svatovščino; vzela sta se oglarjev sin in grajska hči.

Ko so si veselo napijali in nazdravljali, je dejal srečni stari oglar:

"Vse je veselo danes. Tudi jaz sem po dolgem času znova vesel, to pa tudi zavoljo tega, ker imam takega sina. Iz ljubezni do mene in svoje sestre je odšel v širni svet, da bi nama kaj pomagal. Bog mu je dal večjo srečo kakor smo si vsi mislili. Nisem učen, a to dobro vem: — Kdor ljubi in spoštuje svojega očeta, mu Bog že na tem svetu da obilni blagoslov. Upam, sin moj, da boš tak ostal tudi nadalje. Bog vama daj srečo!"

Novi graščak se je vse svoje življenje ravnal po tem očetovem nagovoru! Srečno in zadovoljno sta živela z ženo in se radovala s svojimi otroci.

Konec.

MALI OGLASI

Naznanilo občinstvu
Naznanjam, da sem otvoril prostor za

ključavničarstvo
in brušenje brivskih potrebščin ter raznih drugih rezil. Vedno bom gledal, da bom vsem našim odjemalcem kolikor mogoče dobro postregel v njih zadovoljstvo. Se vljudno priporočam.

Fr. Čepirlo,
1342 E. 55th St., vogal St. Clair Ave. (Tue.X)

Soba
se da v najem za enega fanta. 5909 Prosser Ave. (217)

Proda se
poceni peč na plin ali na premog. 1223 E. 85th St., blizu Superior Ave. (217)

V najem
se da garaža in pet sob, s kopalnico in furnezem. 5614 Carry Ave. (217)

Stanovanje
s štirimi lepimi sobami se da v najem, spodaj. Vpraša se na 6513 Edna Ave. (217)

Lepi kanarčki
se dobijo naprodaj. Dobri pevci. Prav poceni. 14915 Pepper Ave. (219)

Soba
se da v najem, za enega ali dva fanta. Vprašajte na 1172 E. 58th St. (219)

Oglas
Mrs. Mary Umek, 5301 St. Clair Ave. je dobila dva para zavese od Frances Loseak, 1106 E. 64th St., suite No. 4.

Mnogo simpatičarjev odstavljenega predsednika republike Argentine, Hipolito Irrigoyen, ko so hoteli zapustiti železniško postajo v Buenos Aires, katere sliko vidimo zgorej. Nova blada republike Argentine je naklonjena Zed. državam.

Republikanci prosijo zas ušo, demokrati za dež.

ED WURGLER, WHO DELIVERS WASHINGS FOR HIS WIFE, PRACTICALLY HAD HIS WINTER SUPPLY OF COAL THRUST UPON HIM, TODAY, JUST WHEN HE HAD SETTLED DOWN TO WORRY ABOUT THE BUSINESS DEPRESSION

© 1930 LEE W. STANLEY

CENTRAL PRESS

9-12-30

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

Iz poljske prevel
DR. RUDOLF MOLE

"Imaš ga!" je odgovoril vojvoda.

"Bog ti povrni! Povej no, Kristof, ali se nisi ti slučajno poganjaj za podkanclerstvo pod Radzijskim?"

"Ni časa za burke," je dejal Kristof Opalinski.

In odkrivši kapo, se je poklonil navzočim:

"Klanjam se, gospoda. Iti moram na vojno posvetovanje."

"Na družinsko posvetovanje," si hotel povedati, Kristof, je pripomnil Ostrožka, "ker tam se boste posvetovali vsi sorodniki, kako boste pokazali pete."

Potem se je obrnil k šlahti, oponašal vojvodov poklon in rekel:

"Tako je treba, gospoda!"

In oba sta odšla, toda komaj sta se oddaljila nekoliko korakov, je velikanski izbruh smeha udaril ob vojvodova ušesa in je brnel še dolgo, dokler ni utonil v splošnem taborovnem šumu.

Vojni svet je res zboroval in predsedoval mu je vojvoda poznanski. Toda to je bilo posebno zborovanje! Udeležili so se ga samo taki dostojanstveniki, ki niso vedeli, kaj je vojna. Zakaj velikopoljski velikaši se niso ravnali in se niso mogli ravnati po zgledu onih "kraljevičev," litevskih ali ukrajinskih, živčih v stalnem ognju kakor močaradi.

Tam, naj si bo vojvoda ali kancler, je bil vojvoda oni, kateremu je oklep vtisnil na telo neizbrisljive rdeče proge, kateremu je mladost grnila na stepah ali v vzdolžnih gozdovih sredi zased, bojev, pogonov, v taborih ali nasipih. Tu so bili dostojanstveniki, ki so opravliali uradniške posle, a tudi če so v sili i oni morali v črno vojsko, vendar ob času vojne niso imeli vodilnih mest. Globok mir je uspaval vojni duh onih vitezov, katerim niso mogle nekada nekaj držati niti železne čete križarjev; izpremenil jih je v državnike, učenjake in pisatelje. Šele trda švedska šola jih je na učila, kar so bili pozabili.

Toda medtem so se na vojnem posvetovanju zbrani veljaki posvetovali in se spogledovali z negotovimi pogledi in vsak se je bal prvi začeti ter čakal, kaj poroče "Agamemnon," v o j v o d a poznanski.

"Agamemnon" sam ni sploh ničesar razumel in je začel svoj govor s tem, da se je vnovič pritoževal nad kraljevo nehalnostjo in zasplostjo, nad lahkomisljenostjo, s kakršno so dali pod meč Veliko Poljsko in tudi njih vse. A zato je bil zgovoren, imel je krasno postavo, ki je bila vredna rimskega senatorja; pri govoru je držal glavo pokonci, njegove črne oči so metale bliske, usta so gorela, osivele brade se mu je tresle od navdušenja, ko je slikal bodoči poraz domovine.

"V čem trpi domovina?" je govoril, "če ne v svojih sinovih. A mi tu bomo najprej občutili trpljenje. Po teh naših pokrajinah, po naših zasebnih posestvih, pridobljenimi z zaslugami in krvjo naših prednikov, bo stopala najprej noga teh sovražnikov, ki se nam kakor burja bližajo od morja. In čemu trpimo? Zakaj nam odvedejo naše črede, potepajo žito, požogovasi, zgrajene z našim delom? Ali smo storili krivico Radzijskemu, ki je, obsojen po krivici in preganjan kakor hudo-delec, moral iskati tujega pokroviteljstva? Ne! Mar zahtevamo mi, da se ta prazni naslov kralja švedskega, ki je stal že toliko krvi, ohrani v podpisu našega bana Kazimirja? Ne! . . . Dve vojni plamtita na dveh mejah — ali je bilo treba izzvati

še tretjo? Kdor je kriv, naj ga Bog, naj ga domovina sodi. . . . Mi si umijemo roke, ker nismo krivi te krvi, ki se bo prelila."

In tako dalje je rohnal vojvoda, a ko je prišlo do stvari same, ni znal podati zaželenega sveta.

Tedaj pa so poslali po ritmojstre, ki so vodili kmečke pešce, in posebno po gospoda Vladislava Skoraševskega, ki ni bil le slaven in brezprimeren vitez, temveč tudi star, izkušen strokovnjak, ki je poznal vojno kakor očenaš. Njegov svet so poslušali marsikaj celo vojskovodje; še toliko bolj nestrpljivo so ga želeli sedaj.

Gospod Skoraševski je torej svetoval, da se postavijo trije tabori: pri Pili, Velunju in Ustju, tako blizu, da bi si ob napadu lahko medsebojno prihajali na pomoč; razen tega naj bi se ves nadrečni prostor, ki ga zavzema taborov lok, oskrbel z nasipi, ki bi obvladovali prehode.

"Ko se že enkrat pokaže," je govoril gospod Skoraševski, "na katerem mestu bo skušal prebroditi sovražnik reko, tedaj se zberemo iz vseh taborov skupaj in se mu postavimo z vso silo v bran. Jaz pa pojdem z vašim dovoljenjem, gospodje, z malim oddelkom v Čaplinek. To mesto je sicer izgubljeno, a jaz se že umaknem pravočasno, tam pa izvem najprej o sovražniku in sporočim o njem."

Vsi so bili zadovoljni s tem svetom in začelo se je nekoliko živahnejše kretanje v taboru. — Šlahte se je naposled zbralo nekako petnajst tisoč. Pešci so delali nasipe na šest milj daljave.

Ustje, glavno postojanko, je zavzel s svojimi ljudmi gospod vojvoda poznanski. Del vitezstva je ostal v Velunju, del v Pili, gospod Vladislav Skoraševski je odšel v Čaplinek, da bi tam opazoval sovražnika.

Nastopil je mesec julij; dnevi so bili venomer lepi in vroči. — Solnce je pripekalo na ravnine tako močno, da se je šlahta skrivala po gozdih med drevesi in so si nekateri dali postaviti šotore v njihovi senci. Tam so tudi prirejali hrumeče pojedine, a še več trušča je delala služnčad, zlasti pri kopanju in napanjanju konj. Po nekoliko tisoč skupaj so jih gonili trikrat na dan k Noteci in Brdi, pripravljajoč in bijoč se za najboljši pristop k bregu.

Duh je bil, ne glede na to, da je sam vojvoda poznanski deloval na to, da bi ga oslabil, izpočetka dober.

Če bi bil dospel Wittemberg prve dni julija, bi bil naletel gotovo na silen odpor, ki bi se mogel, kakor se sploh ljudje razvamejo za boj, izpremeniti v nemremljivo besnost, kakor so že čisto pokazali primeri. Zakaj po žilah teh ljudi, ki so se kolikor toliko odvadili vojni, je krožila viteška kri.

Wittembergu, ki ni poznal le vojne, marveč tudi ljudi, se morada nalašč ni mudilo. Dolgoletna skušnjava ga je izučila, da je novinec najbolj nevaren v prvem hipu navdušenja in da mu večinoma ne manjka hrabrosti, temveč vojaškega potrpljenja, katerega se pridobi le z vajo. Mnogokrat utegne udariti kakor nevihta na najstarejše polke in jih pomendrat. Je pa č železo: dokler je rdeče, se trese, živi, sipa iskre, žge, uničuje, a ko se ohladi, je le še mrtva kepa.

In res, ko sta minila dva tedna in se je začel tretji, je začelo dolgo brezdelje predsedati tej vojski. Vročina je postajala čimdalje večja. Šlahta ni hotela hoditi na vaje, izgovarjajoč

se s tem, da "konji nočejo ostajati na mestu, ker jih pikajo obadi, in da jim ni mogoče ostati v močvirnem kraju pred komarji. . ."

Služnčad se je vsak dan bolj prepirala za senco v gozdu; pa tudi med gospodo je prišlo radi tega celo do sabelj. Marsikdo je krenil zvečer k vodi in skrivaj zapustil tabor s trdnim namenom, da se ne vrne več.

Pa tudi ni manjkalo slabih zgledov. Gospod Skoraševski je iz Čaplinka javil, da švedje niso več daleč, ko so na vojnem posvetovanju spustili domov gospoda Zigmunda Grudzinskega iz Grudne, starostiča sredskega, kar je posebno zahteval stric Andrej, vojvoda kališki.

"Če že moram jaz tu izgubiti glavo," je govoril, "naj po meni vsaj nečak podeduje spomin na slavo, da ne izgine moja zasluga."

In tu je začel slikati mladost in nedolžnost svojega nečaka in obenem povzdigovati njegovo radodarnost, s kakršno je postal ob pravem času sto izbornih pešcev za ljudovlado. In vojni svet je ugodil stričevi prošnji.

Zarana dne 16. julija, skoraj na predvečer obleganja in bitke, je zapustil gospod starostič z nekoliko služabniki javno tabor. Trume šlahte so ga pospremile s porogljivimi vzkliki iz taborišča, a te trume je vodil Ostrožka, kateri je oddalec kričal za odhajajočim:

"Blagorodni gospod starostič, tvojemu grbu in priimku pristavljam še pridevek: Deset! "Vivat Deset-Grudzinski!" je zakričala šlahta.

"Ne jokaj po stricu!" je vpil dalje Ostrožka, "saj on zaničuje švede kakor ti in naj se le pokaže, jim gotovo pokaže hrbet."

Mlademu plemenitašu je silila kri v glavo, a delal se je, kakor da ne sliši zbadljivk, samo konja je zbadal z ostrogami in razganjal trume, da bi čimprej prišel iz tabora in izpred oči svojim zasledovalcem, ki so naposled, ne oziraje se na rod in dostojanstvo odhajajočega, začeli metati za njim grude zemlje in kričati:

"Imaš grudo, Grudzinski? A ho, huš, hop, hop, zajček! Maček!"

Nastal je tak hrušč, da je prihitel sam vojvoda poznanski z nekajimi ritmojstri, da bi jih pomiril in pojasnil, da si je starostič vzel samo za teden dni dopusta radi zelo nujnih domačih opravil.

Toda slabi zgled je mikal — isti dan se je našlo par sto šlahčičev, ki niso hoteli biti slabši od gospoda starostiča, samo da so odhajali z manjšim spremstvom in tiše. Gospod Skrzetovski, kališki ritmojster in nečak slavnega zbarskega Jana, si je pulil lase iz glave, zakaj tudi njegovi ljudje so začeli zapuščati tabor pa z gledu "tovarišev." Sklicali so vnovič vojni svet, ki so se ga hotele na vsak način udeležiti tudi plemiške trume. Nastala je burna noč, polna krikov in preprirov. Sumnili so drug drugega radi bega. Kriki: "Ali vsi, ali nihče!" so se razlegali od ust do ust.

Vsak hip se je raznesel glas, da vojvode odhajajo — in nastal je tak nemir, da so se morali vojvode večkrat pokazati razburjeni množici. Nekoliko tisoč ljudi je sedelo do svitanja na konjih, vojvoda poznanski pa je jezdil med njimi z odkrito glavo, podoben rimskemu senatorju in vsak hip ponavljal velike besede:

"Gospoda! Z vami živim in umrjem!"

Na nekaterih mestih so ga sprejeli s pozdravi, drugod so se slišali porogljivi kriki. Komaj je pomiril trume, se vrnil na posvetovanje, zdelan, zahripen, opojen od velikosti svojih lastnih besed in uverjen, da je storil to noč domovini neveljivo uslugo.

Toda na zborovanju mu je zmanjkalo besed, ruval si je iz obupa brado in lase in ponav-

ljal:

"Svetujte mi, gospodje, če veste in znate. . . . Jaz si umijem roke glede tega, kar se ima zgoditi, ker s takimi vojaki se ni mogoče braniti."

"Jasnovelmožni vojvoda," je dejal gospod Stanislav Skrzetovski. "Sovražnik sam odpravi to svojevoljnost in te nemire. Naj le zaigrajo topovi, naj le pride do obrambe, obleganja in vsa ta šlahta bo morala radi varnosti lastne kože stati na nasipih in se ne bo prepirala v taboru. Tako se je večkrat zgodilo."

"S čim naj se branimo? Topov nimamo, samo risanice, ki so dobre za streljanje ob času pirov?"

"Pod Zbaražem je imel vojvoda Mmielnicki 70 topov, a knez Jeremija samo nekoliko oktav in granatnikov."

"Toda imel je vojake, a ne črnovojnikov; svoje po vsem svetu znane prapore, a ne ljudi, ki so prišli od striže ovac."

"Pošljimo po gospoda Skoraševskega," je rekel gospod Sedzivoj Čarnkovski, kaštelan poznanski. "Napravimo ga za tabornika. Njega šlahta spoštuje in on jo zna brzdati."

"Pošljite po Skorševskega! Čemu naj sedi v Drahinju ali v Čaplinku?" je ponovil gospod Andrej Grudzinski, vojvoda kališki.

"Da. To je najboljši svet!" so zaklicali drugi glasovi.

In poslali so sla po gospoda vojvoda Skoraševskega; drugega niso ničesar sklenili na posvetovanju, zato pa so mnogo govorili in zabavljali na kralja, kraljico, radi pomanjkanja vojske in ker so jih pustili na cedilu.

Drugo jutro ni prineslo ne tolažbe, ne pomirjenja. Nasprotno, nered je postal še večji. Nekdo je raztrosil vest, da so drugoverci, posebno kalvinisti, naklonjeni švedom in pripravljeni ob prvi priliki prestopiti k sovražniku. Še več, te vesti niso ovrgli niti gospod Šlihting in ne gospoda Kurnatovska, Edmund in Jacek, ki so bili tudi kalvinisti, a iskreno vdani domovini. Sami so celo potrdili, da tvorijo inoverci posebno kolo in se družijo med seboj pod poveljstvom znanega razgrajča in okrutnika gospoda Reja, ki je služil v mladosti kot dobrovoljec pri Nemcih na strani lutrski in bil velik prijatelj švedov. Jedva se je ta vest razširila med šlahto, se je takoj zablistelo nekaj tisoč sabelj in v taboru se je dvignila prava burja.

"Izdajice redimo! Kače redimo, ki so pripravljene piti materino srec!" je vpila šlahta.

"Dajte jih sem!"

"Posekajmo jih! . . . Izdajstvo je okužljivo! . . . Plevel je treba izkoreniniti, sicer poginemo vsi."

Vojvode in ritmojstri so morali vnovič miriti, toda bilo jim je težavnejše nego prejšnji dan. Sicer pa so bili sami prepričani, da je gospod Reja pripravljen očitno izdati domovino, ker je bil že popolnoma potujen in razen jezika ni imel nič poljskega v sebi. Sklenili so, da ga pošljejo iz tabora, kar je takoj nekoliko pomirilo razburjenje. Toda še dolgo so se slišali kriki: "Dajte jih sem! Izdajstvo! Izdajstvo!"

Naposled je nastalo čudno razpoloženje v taboru. Mnogim je upadel pogum in objela jih je globoka žalost. Hodili so molče z opotekajočimi koraki vzdolž nasipov, se ozirali s skrbnimi in temnimi očmi na ravnine, po katerih je imel priti sovražnik, ali pa so trosili čimdalje hujše novice.

Druge je prevzela nekaka nemurna veselost in gotovost na smrt. Radi tega so prirejali gostije ter popivali, da bi preživeli vsaj zadnje dni življenja veselo. Nekateri so tudi mislili na rešitev in prečuli cele noči v molitvi. Ali niti eden v tistem ljudskem vrvežu ni mislil na zmago, kakor bi sploh ne bila mogoča, in vendar sovražnik ni imel tako velike premoči: imel

je le več topov in bolje izurjene vojake in vojskovodjo, ki je dobro razumel vojno.

In medtem, ko je na eni strani v poljskem taboru vrelo, bučalo, se veseljalo, se razburjalo, a zopet pomirjalo kakor morje, katero je premagal vihar, ko je splošna vojska zborovala, kakor ob času kraljeve volitve, se je na drugi strani pomikala mirno švedska vojska po bujnih zelenih nadodskih logih.

Sprejadj je šla brigada kraljevske garde. Vodil jo je Beneditk Horn, grozovit vojak, čigar ime se je z grozo ponavljalo na Nemškem; to so bili izbrani, visokorasi ljudje, na glavi so nosili grebenaste čelade s čolni, pokrivajočimi ušesa, oblečeni so bili v žolte usnjene kaptane, oboroženi z rapirji in mušketami, hladnokrvni in utrjeni v boju, pripravljeni na vsak migljaj svojega vodje.

Nemec Karol Šeding je vodil sledečo vestgotlandsko brigado, sestoječo iz dveh pehotnih polkov in enega polka težkih jezdecov, ki so bili opremljeni z oklepi brez naramnikov; ena polovica pešcev je imela puške, druga sulice; v začetku boja so stopili mušketirji na čelo, a ob naskoku konjenice so se umaknili za sulicarje, kateri so vtaknili en konec sulice v zemljo, drugega pa so nastavili proti dirjajočim konjem. Za časa Zigmunda III. je en sam huzarski polk s sabljami in kopiti razpršil to brigado, v kateri so takrat služili večinoma Nemci.

Dvema smalandskima brigadama je poveljeval Irvin, imenovan Brezroki, ker je bil svoj čas izgubil desnico, braneč prapor, zato pa je imel v levici tako moč, da je z enim mahljajem odsekal konju glavo. Bil je mračen vojak, ki je ljubil le vojno in krvoprelitje, strog proti sebi in proti vojakom. Ko so drugi "kapitani" v neprestani vojni postali pravi rokodelci, ki so ljubili vojno radi vojne, je on postal sam fanatik in je pobijal ljudi ter pri tem prepeval pobojne pesmi.

Prigada vostrmalandska je šla pod Drakenburgom Oxenstierno, sestoječa iz svetovnoznanih strelcev.

Dva in sedemdeset topov je delalo brazde po vlažnih lokah, a vseh vojakov je bilo 17 tisoč, groznih lopovov vse Nemčije, a v boju tako izurjenih, da se je zlasti s pehoto jedve mogla kosati francoska kraljevska garda. Za polki so se vlekli vozovi s šotiri in polki so korakali v bojnem redu, vsak čas pripravljeni za boj.

Gozd sulic je štrlel nad množico glav, čelad in klobukov, med tem gozdom pa so pluli proti poljski meji veliki prapori, plavkasti z belim križem v sredini.

Z vsakim dnem se je manjšala razdalja, ki je delila obe vojski.

Končno so 27. julija zagledale v gozdu pod vasjo Heinrichsdorf švedske čete prvikat mejni stolp poljski. Pri pogledu nanj je vsa vojska glasno zakričala, zagrmele so trombe, kotli in bobni in razvili so se vsi prapori. Wittemberg, obkoljen od vseh dostojanstvenikov, je odjezdil naprej in vsi polki so korakali mimo njega, izkazujoč mu z orožjem čast, konjenica s potegnjenimi rapirji, topovi s prižganimi luntami. Bilo je okoli pol dneva, vreme prekrasno. Vse ozračje je duhtelo po lesni smoli.

Od solnčnih žarkov obsevana sivkasta cesta, po kateri so hodili švedski prapori, se je izgubila v daljavi. Ko so čete naposled prešle gozd, je njihov pogled odkril veselo pokrajino, dražestno, lesketajočo se od rumenkastih polk vsakovrstnega žita, mestoma poraščeno s prilikavim drevjem in hrstjem, mestoma zeleno od lok. Tu in tam se je izza drevja za hrasti, hej, tam daleč dvigal dim proti nebu, na pašnikih so se videle pasočse črede. Tam, kjer se je po lokah svetila široko razlita voda, so mirno hodile štokrleje.

Nekaka tišina in milina je bila razlita po tej zemlji, po kateri je teklo mleko in med. In zdelo se je, kakor da se je odpirala čimdalje širje ter razprostirala roke pred vojskami, kakor da ne pozdravlja napadovalcev, temveč goste, od Boga poslane.

Ob tem pogledu se je iztrgal nov krik iz prsi vseh vojakov, posebno rodnih švedov, ki so bili vajeni v svoji domovini gole, revne, divje prirode. Srca ropalnih in ubogih ljudi so se napolnila z željo, da bi zbirali te zaklade in to izobilje, ki so ga

zrli s svojimi očmi. Navdušenje se je polastilo bojnih vrst.

Toda vojaki, utrjeni v ognju tridesetletne vojne, so pričakovali, da jim to ne bo lahko, zakaj na tej rodoviti zemlji je stanoval viteški narod, ki jo je znal braniti. V švedski je še živel spomin strašnega pogroma pri Kirholmu, kjer je tri tisoč jezdecov pod poveljem Hodkieveča strlo v prah osemnajst tisoč najboljših švedskih vojakov.

(Dalje prihodnjič.)

Oglasi v "Ameriški Domovini" imajo vedno dober vspeh

Senčni deli mape nam kažejo tri republike v južni Ameriki, kjer so se pred kratkim pripetile revolucije in so se vlade polastili uporniki. To so republike Peru, Boliva in Argentina.

Naznanilo!

Slovenec in bratom Hrvatom naznanjamo, da v kratkem odpremo trgovino in krojačnico v Collinwood na 404 E. 156th St., nasproti slovenske banke.

Poslovodja te trgovine bo poznani Jos. Perme, ki je uspešno sodeloval v glavni trgovini in krojačnici pri Brazis Bros. na 6905 Superior Ave.

Ustregli smo že stotinam rojakov in drugim z našim finim delom. Dobite obleke ali suknje, napravljene po meri, po \$23.50. Imamo tudi že izgotovljene in to samo temno plave serge ali kamgar in suknje, površnike, vse po \$20.00.

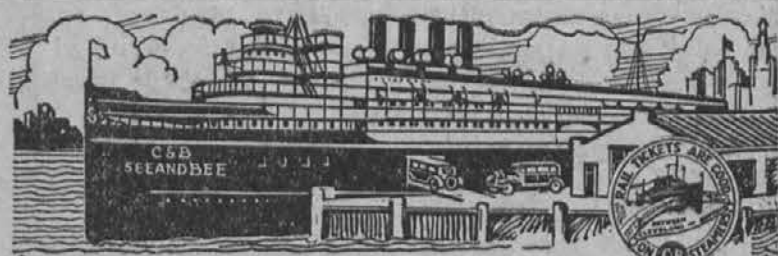
Imel bom veliko zalogo svežega blaga za obleke in suknje. Imel bom tudi nekaj finega blaga, ako bi kateri hotel malo boljše blaga. Jako zmerne cene. Ne pozabite nas priti pogledat.

Brazis Bros.

404 E. 156th Street
(Collinwood)

GLAVNA TRGOVINA:
6905 Superior Avenue

PODRUŽNICE:
2290 E. 55th St., 5121 Woodland Ave.
331 Gratiot Ave., Detroit, Mich.

TRAVEL VIA LAKE ERIE

to Niagara Falls, Eastern and Canadian Points

LET THE C & B LINE be your host for a delightful, refreshing night's trip between Cleveland and Buffalo or to Pt. Stanley, Can. Travel while you sleep. Avoid miles and miles of congested roadways via these short routes to Canada and the East. Every comfort and courtesy of a modern hotel await you. Autos carried.

Cleveland - Buffalo Division
Steamers each way, every night, leaving at 9:00 p. m., arriving at 7:30 a. m. (E. S. T.) April 15th to November 15th.
Fare, \$5.00 one way; \$8.50 Round Trip. Auto Rate \$6.50 up.

Cleveland - Port Stanley, Canadian Division
Steamer leaves Cleveland midnight, arriving Port Stanley 6:00 a. m. Returning, leaves there 4:30 p. m., arriving Cleveland 9:30 p. m. June 20th to September 6th.
Fare \$3.00 one way; \$5.00 round trip. Auto Rate \$4.50 and up.

Write for free folder and Auto Map. Ask for details on C & B Line Trips, Circle and All Express Tours, also 1930 Cruise de Luxe to Chicago via Sault Ste. Marie.

THE CLEVELAND AND BUFFALO
TRANSIT COMPANY
E. 9th Street Pier Cleveland, O.

SAVE A DAY THE C & B LINE WAY